

Avalent>Kohtuasja algatamine>Euroopa justiitsatlas tsiviilasjades>Tsiivilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikune tunnustamine Tsiivilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikune tunnustamine

Artikkel 17 - Avalikustatav teave

Tsiiviilõiguslikud kaitsemeetmed on võimalik määrata **võlaõigusseaduse** §-s 1055 lg 1 alusel, kus sätestatakse, et kui kahju õigusvastane tekitamine on kestev või kui kahju õigusvastase tekitamisega ähvardatakse, võib kannatanu või isik, keda ähvardati, nõuda kahju tekitava käitumise lõpetamist või sellega ähvardamisest hoidumist. Kehavigastuse tekitamise, tervise kahjustamise, eraelu puutumata või muu isikuõiguste rikkumise puhul võib muu hulgas nõuda kahju tekitaja teisele isikule lähenemise keelamist (lähenemiskeeld), eluaseme kasutamise või suhtlemise reguleerimist või muude sarnaste abinõude rakendamist. Menetlusõiguslik regulatsioon tsiiviilõiguslike kaitsemeetmete kohaldamise kohta on sätestatud **tsiviilkohtumenetluse seadustiku** § 475 lg 1 p-s 7, mille kohaselt on lähenemiskeelu ja muude sarnaste abinõude rakendamine isikuõiguste kaitseks üheks hagita menetluse asjaks ja 55. peatüki §-des 544-549, mis näevad täpsemalt ette lähenemiskeelu määramisega seotud menetluskorra. Tsiiviilõiguslike kaitsemeetmeid on võimalik kohaldada ka hagi tagamise abinõuna hagimenetluses või esialgse õiguskaitse abinõuna hagita menetluses tsiiviilkohtumenetluse seadustiku §-de 378 lg 1 p 3, 546 ja 551 lg 1 alusel.

Võlaõigusseaduse § 1055 lg 1 kohaselt võib nõuda kahju tekitaja teisele isikule lähenemise keelamist (lähenemiskeeld), eluaseme kasutamise või suhtlemise reguleerimist või muude sarnaste abinõude rakendamist. Seega ei ole isikuõiguste kaitseks kohaldamisele kuuluvad meetmed seaduses loetletud ammendavalt ja taotleda võib konkreetsete asjaolude korral sobiva ja vajaliku abinõu kohaldamist. Riigikohtu 2008. a kohtupraktika analüüsis lähenemiskeelu kohta on asunud seisukohale, et kui ohustatud isik ja ohustaja elavad (või töötavad) lähestiku, tuleks pigem reguleerida nende suhtlemiskorda ja keeldude (kaitsemeetmete) sisuks võiks olla eelkõige nende toimingute loetlemine, mida keelatakse. Tsiiviilõigusliku kaitsemeetme määramiseks ei ole vajalik, et õigusvastane tegu ohustatud isiku suhtes oleks toime pandud. Piisab, kui kostja senine käitumine annab alust karta, et kannatanule tekitatakse kehavigastus, kahjustatakse tema tervist või rikutakse tema eraelu puutumata või muid isikuõigusi.

Statistika abinõude keskmiste kohaldamisaegade kohta ei ole kättesaadav. Eestis on siseriiklikult võimalik isiku eraelu või muu isikuõiguse kaitseks võlaõigusseaduse § 1055 alusel abinõusid rakendada tähtajaga kuni kolm aastat. Lähenemiskeeldu käsitleva Riigikohtu poolt 2008.a koostatud kohtupraktika analüüsi kohaselt kohaldas kohus lähenemiskeeldu enamasti tähtajaga 3. a.

Määruse nr 606/2013 reguleerimisesemeks on tsiivilasjades määratud kaitsemeetmed. Määrust nr 606/2013 ei kohaldata määruse nr 2201/2003 reguleerimisalasse jäävate kaitsemeetmete suhtes.

Kaitsemeetme kohaldamist võib taotleda ohustatud või kahjustatud isik nii esiseisvas menetluses, kui ka koos teise nõudega. Kaitsemeetme kohaldamiseks tuleb ohustatud isikul esitada avaldus **maakohtule** üldise kohtualluvuse kohaselt ohustava isiku elukoha või tema viimase teadaoleva elukoha järgi. Kohus menetleb avaldust hagita menetluses. Kohus kuulab enne kaitsemeetme rakendamist ära isiku, kelle suhtes abinõu rakendamist taotletakse, ja isiku, kelle huvides abinõu rakendamist menetletakse. Vajadusel kuulab kohus ära ka nimetatud isikute lähedased isikud, isikute elukohajärgse valla- või linnavalitsuse või politseiasutuse.

Kohtule esitatud avaldus peab olema eesti keeles ja vastama tsiiviilkohtumenetluse seadustiku §-de 338 ja 363 nõuetele. Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku § 338 kohaselt märgitakse menetlusosalise poolt kohtule esitatavas menetlusdokumendis:

menetlusosaliste ning nende võimalike esindajate nimed ja aadressid ning sidevahendite andmed;

kohtu nimetus;

asja põhisisu;

menetluses olevas asjas tsiivilasja number;

menetlusosalise esitatav taotlus;

taotlust põhjendavad asjaolud;

menetlusdokumendi lisade nimekiri;

menetlusosalise või tema esindaja allkiri, elektroonilise dokumendi puhul digitaalallkiri või muu isikusamasuse tuvastamist võimaldav tunnus vastavalt tsiiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 336 sätestatule.

Füüsilise isiku kohta tuleb menetlusdokumendis märkida ka tema isikukood, selle puudumisel sünniaeg.

Kui menetlusosaline ei tea teise menetlusosalise aadressi või muid andmeid, tuleb menetlusdokumendis märkida, mida ta on andmete teadasaamiseks teinud.

Avaldus esitatakse kohtule selgesti loetavas masina- või arvutikirjas. Võimaluse korral esitatakse kohtule kirjalikult esitatud menetlusdokumendid ka elektrooniliselt. Lepinguline esindaja, notar, kohtutäitur, pankrotihaldur, riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus ning muu juriidiline isik esitab dokumendid kohtule elektrooniliselt, kui ei ole mõjuvat põhjust esitada dokument muus vormis. Elektroonilise dokumendi kohtule edastamise täpsema korra, dokumendiformaatidele esitatavad nõuded ja portaali vahendusel esitatavate dokumentide loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister **määrusega**. Menetlusosaline peab kohtusse esitatavad kirjalikud dokumendid ja nende lisad esitama koos dokumentide teistele menetlusosalistele kättetoimetamiseks nõutava arvu ärakirjadega, v.a juhul, kui dokumendid esitatakse elektrooniliselt.

Avalduse või kaebuse esitamisel hagita menetluse korras läbivaadatavas asjas tasutakse riigilõivu 50 eurot. Hagi tagamise taotluse esitamisel tasutakse riigilõivu 50 eurot.

Eesti õiguse kohaselt ei pea menetlusosalistel tsiiviilõiguslike kaitsemeetmete kohaldamise asja menetlemisel kohtus olema esindajat.

Lähenemiskeelu või muu isikuõiguse kaitse abinõu rakendamise määruse või selle muutmise määruse peale võib esitada määruskaebuse täitmiseks kohustatud isik. Määruse peale, millega kohus jätab lähenemiskeelu või muu isikuõiguse kaitse abinõu rakendamise avalduse rahuldamata või tühistab abinõu või muudab seda, võib esitada määruskaebuse isik, kes taotles abinõu rakendamist või kelle huvides abinõu rakendati. Määruskaebus esitatakse ringkonnakohtule kirjalikult selle maakohtu kaudu, kelle määrust määruskaebusega vaidlustatakse. Määruskaebuse esitamise tähtaeg on 15 päeva määruse kättetoimetamisest alates. Määruskaebust ei saa esitada viie kuu möödumisel hagimenetluses või hagita menetluses määruse tegemisest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Asjaolude muutumise korral võib kohus lähenemiskeelu või muu isikuõiguse kaitse abinõu tühistada või seda muuta. Enne tühistamist või muutmist kuulab kohus asjaosalised ära. Lähenemiskeelu või muu isikuõiguse kaitse abinõu rakendamise määrus toimetatakse kätte isikutele, kelle suhtes ja kelle huvides abinõu rakendatakse.

Kaitsemeetmete kohta tehtud määrus kuulub täitmisele alates selle kättetoimetamisest kohustatud (ohustavale) isikule.

Lahendi täitmist, millega kaitsemeede määrati, korraldab kohtutäitur. Kaitsemeetme rikkumisest saab kohtutäitur reeglina teada ohustatud isikult. Kui kaitsemeede on määratud enne suhtlusõigust, on kohtul võimalik suhtlusõigust määrata viisil, mis arvestab määratud kaitsemeetmega.

Artikkel 18, punkt a(i) - asutused, kes on pädevad kaitsemeetmeid määrama ja tõendit välja andma kooskõlas artikliga 5

Eestis on pädev kaitsemeetmeid määrama kohus. Kooskõlas artikliga 5 on tõendi kaitsemeetme kohta pädev välja andma maakohus, kes abinõu määras. Tõendi väljaandmiseks tuleb maakohtule esitada avaldus. Kohtute kontaktandmed on kättesaadavad kohtute [veebilehel](#).

Artikkel 18 punkt a(ii) - asutused, kelle poole tuleb muus liikmesriigis määratud kaitsemeetmele tuginemiseks pöörduda ja/või kes on pädevad sellist meetet täitma

Muus liikmesriigis määratud kaitsemeetmele tuginemiseks tuleb pöörduda kohtutäituri poole, kelle tööpiirkonnas on võlgniku elu- või asukoht või kelle tööpiirkonnas asub võlgniku vara. Kohtutäitur algatab täitemenetluseohustatud isiku avalduse ja täitedokumendi alusel. Kohtutäiturite kontaktandmed on kättesaadavad Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja [veebilehel](#).

Artikkel 18 punkt a(iii) - asutused, kes on pädevad kaitsemeetmeid kohandama kooskõlas artikli 11 lõikega 1

Muus liikmesriigis määratud kaitsemeetmeid kohandab vajadusel kohtutäitur, kes on pädev kaitsemeetme kohta täitemenetluse läbiviimiseks. Muus liikmesriigis määratud kaitsemeetme kohta täitemenetluse läbiviimiseks on pädev kohtutäitur, kelle tööpiirkonnas on võlgniku elu- või asukoht või kelle tööpiirkonnas asub võlgniku vara. Kohtutäiturite kontaktandmed on kättesaadavad Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja [veebilehel](#).

Artikkel 18 punkt a(iv) - kohtud, kellele esitatakse tunnustamisest ja asjakohasel juhul täitmisest keeldumise taotlus kooskõlas artikliga 13

Muus liikmesriigis määratud kaitsemeetme tunnustamisest või täitmisest keeldumiseks tuleb esitada avaldus võlgniku elukoha järgi või maakohtule, kelle tööpiirkonnas soovitakse korraldada täitemenetlust. Kohtute kontaktandmed on kättesaadavad kohtute [veebilehel](#).

Artikkel 18 punkt b - keel või keeled, mida aktsepteeritakse artikli 16 lõikes 1 osutatud tõlgete puhul

Eesti ja inglise

Viimati uuendatud: 05/05/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.